

**SKARBIEC**  
DLA  
**DZIECI.**

*a Biblioteki  
Morsyńskiego*

(SNOPEK I.)

1830.

KWIECIEŃ

W PUŁAWACH

W Drukarni Bibliotecznej.









## N. 3.

### PALMA KOKOSOWA. Fig. 1.

(*Cocos Nucifera* — *Le Cocotier* — *Die Cocos-Palme.*)

**D**RZEWO Kokosowe, rośnie we wszystkich krajach Afryki, Azji i Ameryki, jako też na wszystkich wyspach Morza południowego, położonych między zwrotnikami, i jest najużyteczniejszym gatunkiem ze wszystkich drzew palmowych. Dochodzi do 80 stóp wysokości; pień jego jest kolankowaty, prawie tak jak trzciny, a pierzaste liście miewają przeszło 10 stóp długości, na 2 i pół stopy szerokości. Na żyznej ziemi zaczyna rodzić we cztery lata; na suchym gruncie w dziesiątym; kwitnie co miesiąc, i przez cały rok pokazuje się okrytém kwiatami i owocami kolejno dojrzewającemi. Owocami jego są tak nazwane kokosy, albo orzechy Indyjskie (fig. a) z kształtu i wielkości dosyć podobne do małego melona, a zewnątrz okryte delikatną brunatno-żółtą włóknistą skurką. Właściwa skorupa okrywająca orzech, jest dosyć grubą, twardą i drzewiastą; przydatną jest pod roboty tokarskie, i daje się pięknie wyrabiać i polituować. Orzechy te rosną w gronach od 10 do 12 sztuk, na wspólnej szypułce; a jedna palma około stu orzechów rodzi; kiedy jeszcze nie są zupełnie dojrzałe, pełne są smacznego i zdrowego soku czyli mleczka, które nietylko przyjemnie gasi pragnienie, ale jeszcze w wielu słabościach pomaga. Mleczko to dojrzewając powoli zgęszcza się i zamienia się nakoniec w ziarno, w środku którego jednak zawsze jest wydrążenie, owym sokiem napełnione. Taki zatem orzech, zaspokaja razem i głód i pragnienie. Są jeszcze inne użytki tego owocu: wyciąga się z niego wyborna oliwa, będąca przedmiotem wielkiego handlu w Indii; z włóknistej skurki, robią Indianie różnego rodzaju powrozy, nawet liny okrętowe i rozmaite tkaniny; ze skorupy zaś trwardziej wyrabiają czaszki, filiżanki, szklanki, i inne naczynia do domowego użycia. Ze ściętych gałęzi wycieka sok zwany toddy, który gdy świeży służy za napój, albo też przepędza się z niego najprzedniejszy arak. Młode liście ze szczytu palmy, dają tak zwaną, kapustę palmową (*Choux Palmiste*, *Palmkohl*), bardzo dobrą do jedzenia; ale zbieranie ich szkodzi drzewu; miękki rdzeń drzewa, znajomy jest w handlu pod imieniem muszczku palmowego (*cerveau Palmiste*, *Palmenhirn*); nadto, liście zastępują miejsce papieru, a pisze się na nich szydełkiem.



## PALMA KAPUŚCIANA. Fig. 2.

(*Areca Oleracea* — *Le Palmier arequier* — *Die Kohl-Palme*).

PALMA Kapuściana rośnie najwięcej w Ameryce południowej, i jest najwyższą ze wszystkich Palm gatunków, bo jej wysokość dochodzi czasem do 200 stóp. Pień jej, drzewo i liście, używane są przez krajowców, równie jak i innych palm, do rozmaitych potrzeb; szczególnież zaś wielkiego jest użycia palmowa kapusta, czyli młode i nierozwinięte jej liście, i muszek palmowy czyli młody i delikatny jej rdzeń, który nie tylko w kraju spożywany, ale też usmażony w cukrze, za wielki przysmak do Europy posyłanym bywa.

J. L. S.

---





CENA PRENUMERATY NA SKARBIEC.

---

z Rycinami Kolorowemi:

Rocznie złp. 36.

Kwartalnie 9.

z Rycinami Czarnemi:

Rocznie złp. 24.

Kwartalnie 6.

---

